

OBĚŽNÍK KRAJSKÉ VÝZKUMNÉ KOMISE V OLOMOUCI

1. zpráva.

Únor 1951.

Úkoly KNV v úseku výzkumu.

VI. nař. č. 303/1948 Sb. o plánovacích referátech KNV uvádí mezi úkoly plánovacího referátu na prvním místě:

Plánovací referát provádí podrobný průzkum podmínek, potřeb a zdrojů výroby a služeb v kraji; při tom vyznačuje nejvýhodnější územní rozmístění a rozvržení plánovaných úkolů v kraji.

Vyhláška SÚP č. 284 ze dne 27. IV. 1950 o rozsahu činnosti plánovacích referátů KNV stanoví pak na podkladě tohoto VI. nařízení úkoly plánovacího referátu v oboru průzkumu podrobně. Plánovací referát zejména:

- a) Stanoví v dohodě s ostatními referáty zásady provádění průzkumové činnosti.
- b) Dává ostatním referátům podněty pro průzkum, určuje, co s hlediska plánovací služby má být především zjišťováno, pečuje o řádné provedení průzkumu ve stanovených lhůtách, shrnuje výsledky dílčích šetření, zpracovává je pro účely plánování, sděluje je SÚP, informuje o nich podle potřeby jiné referáty a dbá, aby jich mohly použít jiné orgány.
- c) Sleduje průzkumnou a výzkumnou činnost pokud lze jejich výsledků použít pro účely plánování v kraji a vede je v patrnosti.
- d) Obstarává v kraji průzkum, který nenáleží do oboru působnosti jiného referátu a nemá povahu statistického šetření.
- e) Vypracovává na podkladě průzkumu přehledy pro nejvýhodnější rozvržení plánovaných úkolů v kraji, a to se zřetelem ke vzájemným vztahům jednotlivých úseků a odvětví, k možnostem kraje a k dlouhodobému programu jeho výstavby. Při tom dbá o vyrovnávání rozdílů hospodářské úrovně mezi jednotlivými částmi kraje.

Všechny uvedené úkoly, které má lidová správa v úseku výzkumu a průzkumu plnit, slouží v prvé řadě hlavnímu úkolu mobilisovati a odkrývati i dosud neobjevené přírodní a jiné zdroje v kraji, a tím pomáhati ke splnění úkolu pětiletky a podpořiti úsilí všech pracujících v kraji, soustředěné na urychlení plánovaného rozvoje výrobních sil a zabezpečení stálého rozvoje našeho hospodářství.

KNV v Olomouci jest si vědom nejen závažnosti těchto úkolů, ale i obtíží, které bude nutno při jejich plnění zvládnouti. Chce se proto opřít o účinnou spolupráci všech referátů KNV, o plánovací referáty ONV, o vědecké ústavy a instituce. Chce rovněž využiti zkušeností a dosavadní práce vlastivědných pracovníků i průzkumníků amatérů z nejrůznějších oborů.

Pro organizační podchycení průzkumu v Olomouckém kraji učinil KNV v Olomouci zatím tato opatření:

1. Usnesením rady KNV byla zřízena krajská výzkumná komise v Olomouci, která má být řídicím orgánem pro průzkum a výzkum (pokud je v kompetenci KNV) v kraji. Komise jest desetičlenná. Jejími členy jsou vedle zástupců

KNV význační odborníci z jednotlivých vědních oborů. Předsedou je plánovací referent KNV.

2. Poradními a pracovními orgány KVK jsou pracovní komise, které byly zřízeny pro jednotlivé vědní obory. Těchto pracovních komisí je sedm:
 - I. geologie, hornictví, vodohospodářství, meteorologie
 - II. urbanismus
 - III. zemědělství
 - IV. lesnictví
 - V. biologie
 - VI. zdravotnictví
 - VII. sociální ekonomie
3. Na odborných referátech byli pověřeni někteří plánovači soustavným sledováním otázek průzkumu a udržováním spojení s plánovacím referátem v záležitostech průzkumu a výzkumu.
4. Plánovací referát navázal úzkou spoluprací s řadou výzkumných pracovišť, zejména s jednotlivými ústavy Palackého university v Olomouci, se Slezským studijním ústavem v Opavě a se Stavoprojektem v Olomouci.
5. Při zřizování Krajského musea v Olomouci uplatnil požadavek zřízení zvláštního průzkumného pracoviště, které bude provádět průzkumy v nejdůležitějších oborech, které zatím nejsou v našem kraji zastoupeny jiným pracovištěm.
6. Aby odstranil nejtěživější nedostatek externích spolupracovníků na průzkumech, obrací se v těchto dnech KVK na nejširší veřejnost Olomouckého kraje s žádostí o spolupráci. Kromě toho zasadil se plánovací referát KNV o to, aby do programu přednášek Plánovacího ústavu PU byly pojaty i přednášky o problematice průzkumu regionálního a o technice a metodice jeho provádění. Pro externí spolupracovníky uspořádá tento ústav v rámci akce „Palackého universita lidu“ v jarních měsících zvláštní školení.
7. Poněvadž mnoho cenného průzkumného materiálu leží nevyužito a mnohdy nepublikováno, provádí plánovací referát KNV inventarisaci všech průzkumů majících vztah k území Olomouckého kraje. Průzkumy publikované knižně nebo časopisecky, jsou podchycovány soustavně v krajské bibliografii, kterou zpracovává pro KVK J. V l a c h, spolupracovník Slovanského ústavu PU v Olomouci.

Z uvedeného je patrné, že plánovací referát KNV jako orgán výkonný i KVK jako orgán řídicí potřebuje stálý a bezprostřední styk s širokou odbornou veřejností. Tento úkol má plnit oběžník KVK, který dnes po prvé vydáváme. Chceme v něm uveřejňovat stručné zprávy o průzkumných akcích v Olomouckém kraji, jakož i pokyny a upozornění všem spolupracovníkům.

Jindřich Janiš,

plánovací referent KNV a předseda KVK.

Plánovací referáty KNV v Gottwaldově, Olomouci a Ostravě navázaly v úseku výzkumu vzájemnou spoluprací za účelem výměny zkušeností a společného postupu v otázkách techniky a metodiky průzkumné práce. V nejnovější době se k této spolupráci připojil plánovací referát KNV v Brně. Na poslední schůzce, která se konala v Ostravě, byly hodnoceny zkušenosti s prací v r. 1950 a posouzeny úkoly pro I. čtvrtletí 1951.

Podle předběžného sdělení SÚP bude svolána počátkem března porada všech KNV o otázkách průzkumu a hospodářsko-sociálních bilancí do Olomouce.

Sevětský učenec — historik S t e g a r zhlédl u příležitosti své návštěvy v Olomouci práce Ústavu pro historickou vlastivědu PU v Olomouci, které tento ústav

provedl pro KNV v Olomouci a Gottwaldové. Profesor Stegar projevil o výsledky těchto průzkumů živý zájem, zejména o jejich praktickou použitelnost pro plánování. Vzácného hosta provázeli řed. ústavu prof. PhDr. L. Ho s á k a plánovací referent KNV prof. J. J a n i š.

Ve dnech 23. až 25. února t. r. uspořádá Slezský stud. ústav v Opavě sjezd geologů, na němž bude stanoven plán průzkumu z oboru geologie pro kraj Olomouc a Ostrava.

Dnem 1. ledna 1951 vzniklo v Olomouci sloučením všech dosavadních musejí Krajské museum v Olomouci. Toto museum má se státi v úzké součinnosti s KNV a PU střediskem regionálního průzkumu. Jeho úkolem bude též starati se o zachování cenných nálezů v kraji a zameziti množícimu se odvážení sběrů z místa nalezišť a jejich nadměrné kumulace v některých mimokrajových centrech.

Spolupracovníci plánovacího referátu KNV diskutovali v rámci svého semináře o problematice okresu rýmařovského tak, jak se jim jeví z výsledků průzkumu tohoto okresu. Diskuse se zúčastnil též zástupce plánov. referátu ONV v Rýmařově a plánovači z odborných referátů KNV. Diskuse přinesla zajímavé podněty, jichž bude použito při dalších průzkumech v našem pohraničí. Diskuse také ukázala možnosti rychlejšího a plnějšího využití rekonstrukčních podnětů v průzkumu obsažených. Po této zkušenosti se bude obdobným způsobem diskutovat o výsledcích všech průzkumů v kraji.

Řada publikací Krajského musea v Olomouci, v níž budou publikovány výsledky průzkumu Olomouckého kraje, jest zahájena prací dr. V. Strnada: Krasové zjevy ve vápencových ostrůvcích v okolí Zlatých Hor. Práce vychází jako zvláštní otisk z Přírodovědeckého sborníku Ostravského kraje.

Speleologický klub v Brně prováděl v posledních dvou letech průzkum krasových jevů v kraji Olomouckém, zejména na Litovelsku. Výsledkem jeho prací byl nový detailní topografický a tektonický plán Bočkovy díry, Podkovy a krasových zjevů na východní straně Třesína. Dále úplný plán nově objevených prostor v jeskyních Javoříčských a do té doby neprozkoumaných propastí. V tomto roce hodlá speleologický klub v Brně provést přesné kartografické zachycení dosud v literatuře neznámých závrťů a depresí na Měninské straně Třesína u Mladče, dále zmapovati přístupné části Javoříčských jeskyň, pokračovati v průzkumu na Ludmírovsku a provést průzkum podzemního potoka Šprámku. Výsledky svých prací uveřejňuje speleologický klub v časopisu Čsl. Kras.

Krajská výzkumná komise v Olomouci vzala na své schůzi 2. února t. r. na vědomí sdělení předsedy komise pro geologii dr. V. Strnada o plánu geologických průzkumů v Olomouckém kraji v r. 1951. V Olomouckém kraji bude celkem pracovati 10 pracovních skupin. Skupina prof. dr. R. Kettnera z Karlovy university v Praze provede v rámci celostátního mapování geologickou mapu speciální list Šumperk. Výzkumem kaolinu v Olomouckém kraji se bude zabývati kolektiv prof. dr. Němce z PU v Olomouci. Další kolektivy PU provedou pod vedením prof. dr. F. Zvejšky hydrogeologický průzkum okresu šumperského a pod vedením prof. dr. F. Vitáška klimatologický průzkum kraje. Kolektiv prof. dr. F. Vitáška bude současně pracovati na společenském zeměpisu okresu jesenického. Masarykova universita vysílá do Olomouckého kraje kolektiv prof. dr. Zapletal, který zpracuje rudní nálezy v Olomouckém kraji. Vysoká škola báňská v Ostravě bude zkoumat minerální vody v kraji pod vedením prof. dr. R. Jirkovského. Výzkumná skupina dr. V. Strnada ze Slezského studijního ústavu v Opavě bude pokračovati ve výzkumu krasových zjevů v jesenickém okrese. Kolektiv dr. T. Kruti z Moravského musea v Brně bude m. j. zkoumat staré štoly v okolí Zlatých Hor. Na jesenickém okrese bude dále pracovati skupina prof. dr. J. Sekaniny. Paleontologická naleziště na Prostějovsku prozkoumá skupina doc. dr. Kalabise z Masarykovy university v Brně.

V těchto dnech byla dokončena první etapa stavebního průzkumu historického jádra hl. města Olomouce. Průzkum provedl Seminář dějin umění PU v Olomouci. Obsáhlý písemný i grafický materiál byl předán plánovacímu referátu KNV, předsedovi JNV a Stavoprojektu v Olomouci. V průzkumu bude pokračováno i v tomto roce.

Ústav pro historickou vlastivědu PU v Olomouci provede v měsíci únoru průzkum hospodářského a sociálního vývoje jednotlivých obcí okresu litovelského. Průzkum bude zahájen 12. února t. r. pod vedením prof. PhDr. L. Hořáka.

Skupina posluchačů Plánovacího ústavu Palackého university pracuje na vyhodnocení spádového průzkumu, provedeného v min. roce Ústavem společenských nauk pod vedením dr. J. Obrdlíkové. Výsledky tohoto průzkumu budou cenným přínosem nejen pro územní plánování, ale i pro plánování veřejné správy a pro stanovení optimální sítě v distribuci a v řemeslech.

Přehled práce spolupracovníků plánovacího referátu KNV v I. čtvrtletí t. r. v úseku průzkumu: dr. V. Duda dokončuje vyhodnocení průzkumu dojížděky do zaměstnání v Olomouckém kraji. Dr. L. Machytka pracuje na studii směnnosti v hlavních průmyslových závodech. J. Stratilová zabývá se průzkumem bytového stavu v kraji. Ing. J. Horák ve spolupráci se zemědělským referátem provádí bilanci půdy za účelem odhalení rezerv orné půdy. K. Švec vyhodnocuje výsledky průzkumu dojížděky žáků škol II. a III. stupně. B. Doupil pracuje na grafickém zachycení výsledků terenního průzkumu o možnostech zřízení přehrad v kraji, M. Plánka na grafických podkladech pro průzkum oblasti Jeseníků s hlediska cestovního a cizineckého ruchu. L. Teplíčková podchycuje graficky rekonstrukční podněty z průzkumu okresu rýmařovského, který byl v min. roce proveden posluchači Palackého a Masarykovy university pod vedením dr. J. Obrdlíkové.

Krajská výzkumná komise obrací se na všechny vědecké ústavy, výzkumná pracoviště, školy, musea, národní výbory, vědecké a vlastivědné pracovníky s žádostí o spolupráci při inventarisaci všech výsledků týkajících se Olomouckého kraje nebo jeho částí. Prosíme, aby nám oznamovaly název výzkumného problému s udáním stručného obsahu, rozsahu a způsobu zpracování, jakož i místa, kde je výsledek průzkumu uložen.

Pro provedení detailního systematického průzkumu Olomouckého kraje chce vybudovati plánovací referát KNV síť externích spolupracovníků v celém kraji. Obrací se proto na nejširší veřejnost s žádostí, aby se ke spolupráci přihlásili všichni zájemci o spolupráci, zejména pracovníci v oborech geologie, hornictví, vodohospodářství, meteorologie, stavebnictví, urbanismu, dějin umění, zemědělství, lesnictví, biologie, zdravotnictví, sociálních věd a vlastivědy. Zájemci, kteří dosud nemají praktických zkušeností průzkumu, budou mít příležitost absolvovati krátkodobé školení na plánovacím ústavu PU v Olomouci. Ke spolupráci se přihlaste na adresu: Plánovací referát KNV v Olomouci, Masarykovo nám. 23, tel. 3445—3446.

Tento oběžník KVK bude rozesílati plánovací referát KNV všem spolupracovníkům a zájemcům v nepravidelných lhůtách, pokud o jeho zaslání projeví zájem. KVK otiskne velmi ráda v tomto oběžníku veškerá sdělení mající vztah k průzkumu zejména Olomouckého kraje, pokud ji budou zaslány na adresu: Plánovací referát KNV, Masarykovo nám. 23 v Olomouci s poznámkou: Pro zprávy KVK.